BENCONT WEEKLY REPORT

ROČNÍK 2021| ČÍSLO 11

CENA LOCKDOWNU

Pandémia si na Slovákoch vyberala svoju daň v mnohých ohľadoch. V obavách začali viac šetriť, zmenili spotrebiteľské správanie a priškrtili svoje cestovateľské plány. Mnohé prevádzky sa s malými prestávkami trápia už od leta 2020. Snažia sa prispôsobovať svoju činnosť tak, aby sa im podarilo prežiť aktuálne obdobie krízy bez krachu.

V tomto čísle:

→ *Budú Slováci vymierať?*

→ *Turecko zmenilo úrokovú sadzbu*

→ *Úspech paládia*

→ *Vysoký prepad českého maloobchodu*

→ *Zmena predikcie FEDu*

→ *Vzrastú ceny stavebných materiálov?*

Momentálne sa nachádzame v situácii kedy subjekty trhu nevedia kedy a za akých podmienok budú môcť obnoviť svoju činnosť a prinavrátiť sa k svojim tržbám spred roka. Otázkou je teda, akým spôsobom sa čo najrýchlejšie a najefektívnejšie dostať do tohto obdobia . V nasledujúcich tabuľkách sú sformulované dve hypotetické scenáre, vytvorené Národnou bankou Slovenska. Poskytujú pohľad na to, aký druh lockdownu najmenej zasiahne tržby subjektov. V prvom prípade by sa pri zavedení tvrdého uzavretia krajiny na štyri týždne s maximálnym obmedzením pohybu mohli znížiť tržby za prvý štvrťrok o 517 miliónov eur. Následne po uvoľnení by sa potlačovaná spotreba obyvateľov aspoň z časti vykompenzovala a do konca roka by sa tržby mohli dostať na nižší prepad, 384 miliónov eur. Z pohľadu jednotlivých zložiek by za celý rok boli najviac zasiahnuté rekreačné (-14,6%) a ubytovacie činnosti (-11%).

	Ubytovanie	Špecializované stavebné práce	Výroba potravín	Zdravotníctvo	Výroba ropných produktov	Ostatné osobné služby	Rekreačné činnosti	Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	Maloobchod	Telekomunikácie	Oprava motorových vozidiel a motocyklov	Veľkoobchod	Spolu
1. mesiac	-27.1	-1.5	-7.1	-6.8	-15.9	-12.5	-17.5	-118.1	-284.8	-5.0	-10.0	-59.2	-565.4
2. mesiac	-20.5	-0.9	-2.1	-6.5	-8.1	-0.6	-14.3	-10.9	-39.7	-1.8	-3.1	-11.0	-119.4
3. mesiac	8.8	0.1	2.4	-0.4	0.9	4.1	4.7	36.1	88.5	0.3	2.8	20.1	168.3
1. štvrťrok	-38.8	-2.3	-6.9	-13.7	-23.2	-9.0	-27.1	-92.9	-236.1	-6.4	-10.2	-50.1	**-516.6**
% z celkovej	*-17.1*	*-2.2*	*-2.0*	*-5.0*	*-2.8*	*-5.5*	*-20.2*	*-8.3*	*-1.4*	*-6.5*	*-1.5*	*-1.5*	***-2.1***
Rok	-25.1	-2.2	-4.9	-13.6	-22.8	-6.8	-19.6	-68.0	-173.7	-6.3	-6.9	-34.0	**-383.9**
% z celkovej	*-11.1*	*-2.2*	*-1.4*	*-4.9*	*-2.8*	*-4.1*	*-14.6*	*-6.1*	*-1.0*	*-6.4*	*-1.0*	*-1.0*	***-1.6***

*Pozn.: * Celková tržba predstavuje tržbu v jednolitlivých oblastiach eKasa za obdobie od 3.2.2020 do 31.1.2021.*

Tvrdý lockdown: Výpadky tržieb v systéme eKasa, mil. eur, NBS

V objeme by najviac stratil maloobchod, až okolo 174 miliónov eur. Krok tvrdého lockdownu je samozrejme veľmi náročný, nakoľko by sa v mnohých slovenských firmách narušil dodávateľský reťazec a tým pádom aj konkurencieschopnosť k ostatným krajinám.

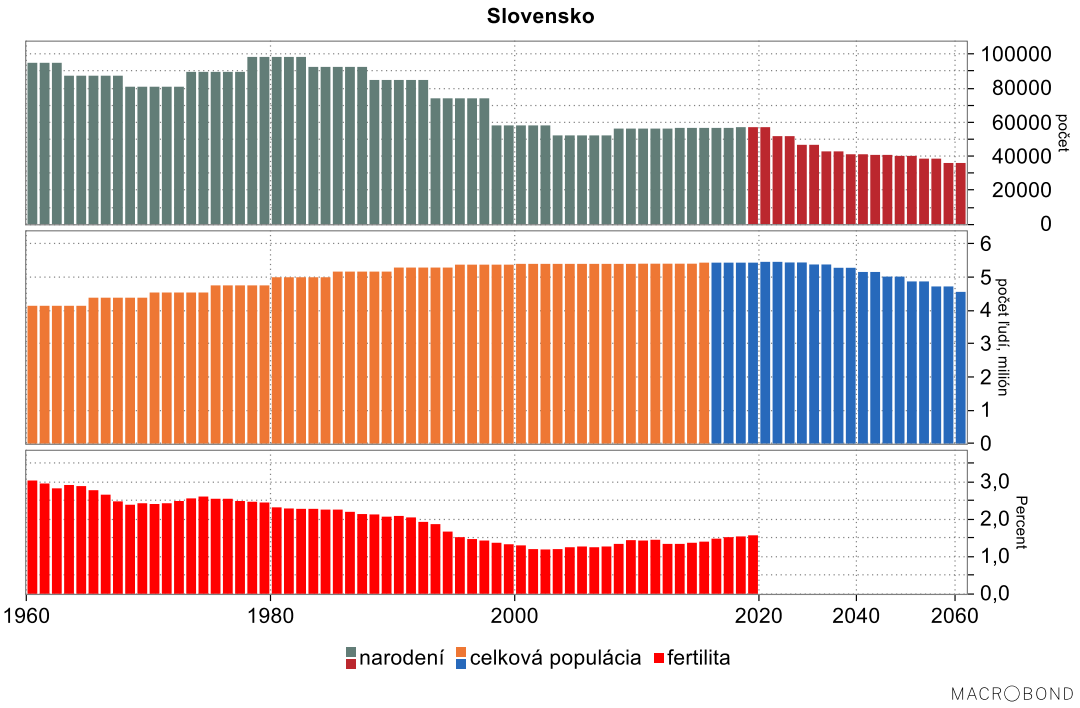
Slovenským problémom je však to, že tvrdý lockdown neprišiel v čase keď ho zavádzali iné krajiny (tj. pred Vianocami) ale až v marci 2021, pričom k úplnému vypnutiu ekonomiky stále nedošlo. V zdĺhavom procese pribúdajú v intervaloch sprísnenejšie opatrenia, ľudia začínajú byť viac apatickejší pričom krivka mobility neklesá tak výrazne ako by mala. Cena týchto krokov je znázornená na nasledujúcom grafe. Pri menej zníženom pohybe ľudí a zatvorených obchodoch sa síce za štvrťrok znížia tržby „len“ o 221 miliónov eur, no dlhé obdobie opatrení prinesie ročný prepad až vo výške 2 miliárd eur. To znamená, že pokles našej ekonomiky zaťažíme až o 85% viac. Na druhej strane nezabúdajme, že v súčasnosti je zdá sa už veľmi neskoro na úplne vypnutie hospodárstva nakoľko by to malo len veľmi krátkodobý efekt. Kombinácie tvrdého a mnoho miernejších lockodwnom by našu ekonomiku stálo veľa a so slabším výsledkom. Koniec koncov už dnes sa nachádzame v situácii kedy evidovaná slovenská miera nezamestnanosti vzrástla v januári 2021 na 7,8%, tržby priemyslu sú nižšie 6,2%, živnostníkov je o 3% menej ako pred rokom a predstihové indikátory ako napríklad nové objednávky priemyslu vykazujú pokles 3,4%. Je preto dôležité aby vláda implementovala správne kroky, ktoré čo najmenej zasiahnu finančnú situáciu Slovákov. Pomôcť v tom by jej mala aj postupná, no zatiaľ pomalá vakcinácia. (pd)

	Ubytovanie	Špecializované stavebné práce	Výroba potravín	Zdravotníctvo	Výroba ropných produktov	Ostatné osobné služby	Rekreačné činnosti	Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	Maloobchod	Telekomunikácie	Oprava motorových vozidiel a motocyklov	Veľkoobchod	Spolu
1. mesiac	-1.0	0.0	-0.1	0.0	-0.1	-0.5	-0.6	-4.8	-4.0	0.0	-0.1	-0.8	-12.2
2. mesiac	-6.5	-0.1	-0.8	-0.4	-1.0	-2.5	-4.2	-24.1	-29.8	-0.3	-1.1	-6.2	-77.0
3. mesiac	-11.1	-0.2	-1.4	-1.2	-2.4	-3.8	-7.4	-36.5	-54.0	-0.7	-2.0	-11.4	-132.3
1. štvrťrok	-18.6	-0.3	-2.3	-1.6	-3.5	-6.8	-12.3	-65.4	-87.8	-1.0	-3.2	-18.5	**-221.5**
% z celkovej	*-8.2*	*-0.3*	*-0.7*	*-0.6*	*-0.4*	*-4.2*	*-9.1*	*-5.9*	*-0.5*	*-1.1*	*-0.5*	*-0.6*	***-0.9***
Rok	-184.3	-6.3	-22.6	-37.2	-64.3	-51.7	-134.6	-514.0	-807.5	-18.0	-32.5	-165.1	**-2038.1**
% z celkovej	*-81.4*	*-6.2*	*-6.4*	*-13.5*	*-7.8*	*-31.5*	*-100.4*	*-46.2*	*-4.7*	*-18.4*	*-4.7*	*-4.9*	***-8.3***

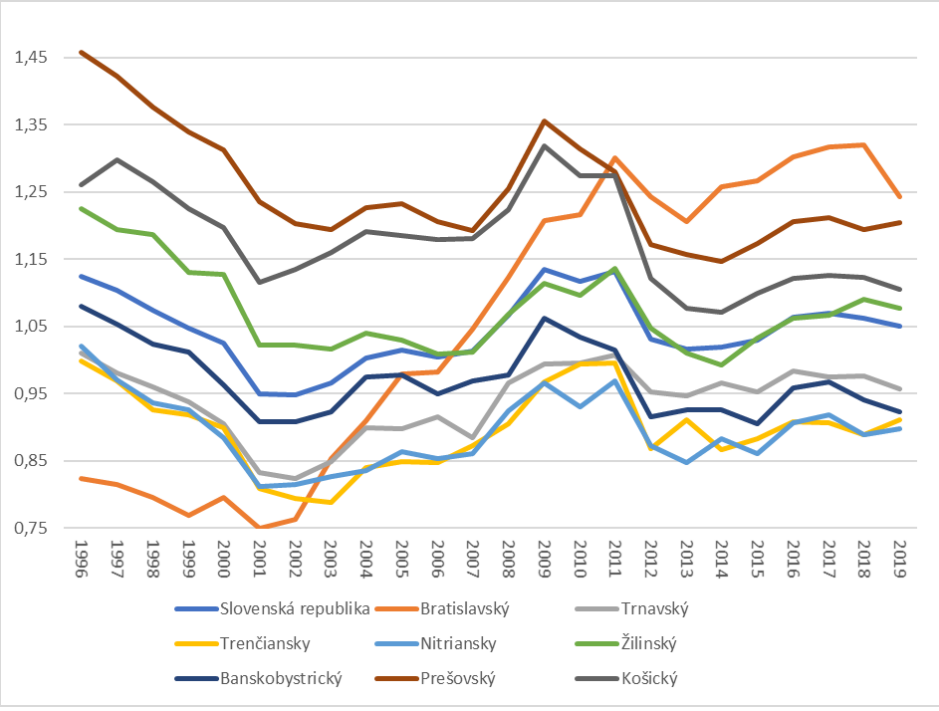
*Pozn.: * Celková tržba predstavuje tržbu v jednolitlivých oblastiach eKasa za obdobie od 3.2.2020 do 31.1.2021.*

Postupný lockdown: Výpadky tržieb v systéme eKasa, mil. eur, NBS

Čaká Slovensko postupné vymieranie?

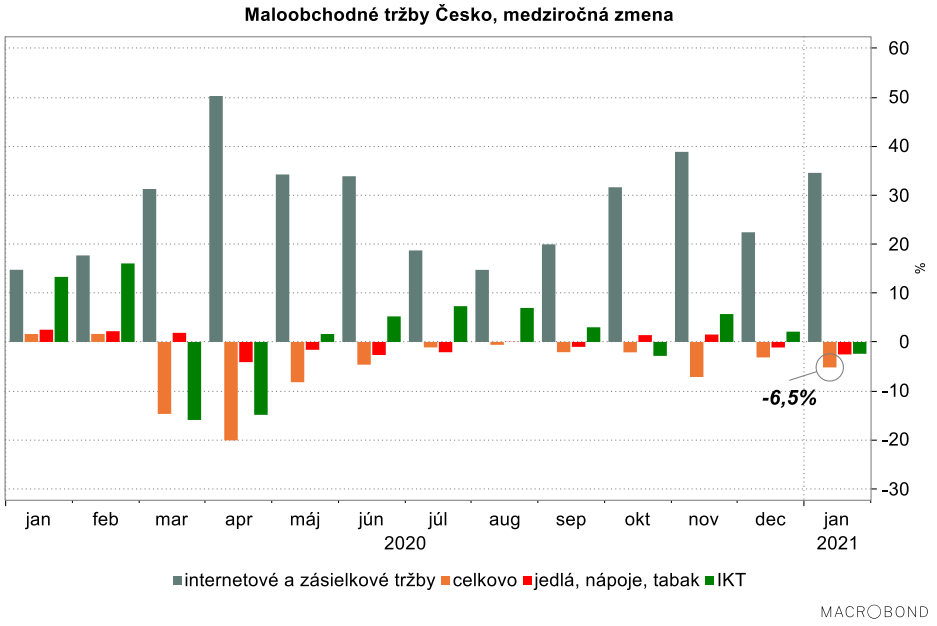
Vývojové demografické trendy sa za posledné desiatky rokov výrazne menili nielen na Slovensku ale aj vo svete. Celková populácia našej krajiny klesá a v ďalších desiatkach rokov sa má znížiť počet ľudí zo súčasných 5,4 milióna na niečo okolo 4,5 milióna. V minulosti sa na Slovensku ročne narodilo približne 100 tisíc detí, dnes je to niečo okolo 60 tisíc detí s vyhliadkou do budúcnosti, ktorá má ročnú mieru na úrovni 20 tisíc. S tým, že sa predpokladaná dĺžka dožitia pri narodení zvyšuje, budeme svedkami starnutia slovenskej populácie s nízkym počtom novonarodených. Čo sa týka miery plodnosti (fertilita), ide o celkový počet detí, ktoré by sa narodili každej žene, ak by sa dožila konca plodného roku. Tento ukazovateľ bol u nás v minulosti vo výške 3 detí na jednu ženu. Ako sa spoločnosť a pohľad na svet menila, stalo sa skôr raritné, že žena porodí viac detí. V súčasnosti je slovenská fertilita na úrovni 1,5 dieťaťa na ženu. Nedosahuje teda ani zďaleka hodnoty predošlých rokov, no posledných približne 10 rokov sa mierne navyšuje. Vo svete má najvyššiu mieru aktuálne Izrael (3 deti) a v rámci Európskej únie, Francúzsko s 1,8 dieťaťom na jednu ženu. Na Slovenskej regionálnej úrovni sa taktiež ukazovatele líšia. Kým kedysi bolo trendom sťahovať sa do urbanizovaných miest, ktoré mali 2% náskok narodených oproti vidieku, dnes sa tieto rozdiely stierajú a je to približne rovnako. Na nasledujúcom grafe možno vidieť porovnanie počtu narodených ľudí na sto obyvateľov z hľadiska kraja. Týmto spôsobom sa zmažú rozdiely v počte populácie v danom kraji. Na prvom mieste sa v posledných desiatich rokoch umiestňuje Bratislavský kraj s 1,24 narodenými. Tento kraj sa za posledné dekády dostal z najnižšej priečky až na tú najvyššiu. Západné Slovensko zaznamenalo z tohto ohľadu najväčšiu dynamiku. Bratislava môže ťažiť najmä z toho, že získava obyvateľov zo všetkých kútov Slovenska. Má tak vyššiu ekonomickú silu, investície a životnú úroveň, čo môže tiež pôsobiť na plodnosť kraja. Druhým v poradí je Prešovský kraj, kde sa v roku 2019 na sto obyvateľov narodilo priemerne 1,2 človeka. Dané to je najmä tým, že tu ľudia majú vysokú intenzitu plodenia detí v nižšom veku.(pd)

Počet narodených na 100 obyvateľov podľa krajov

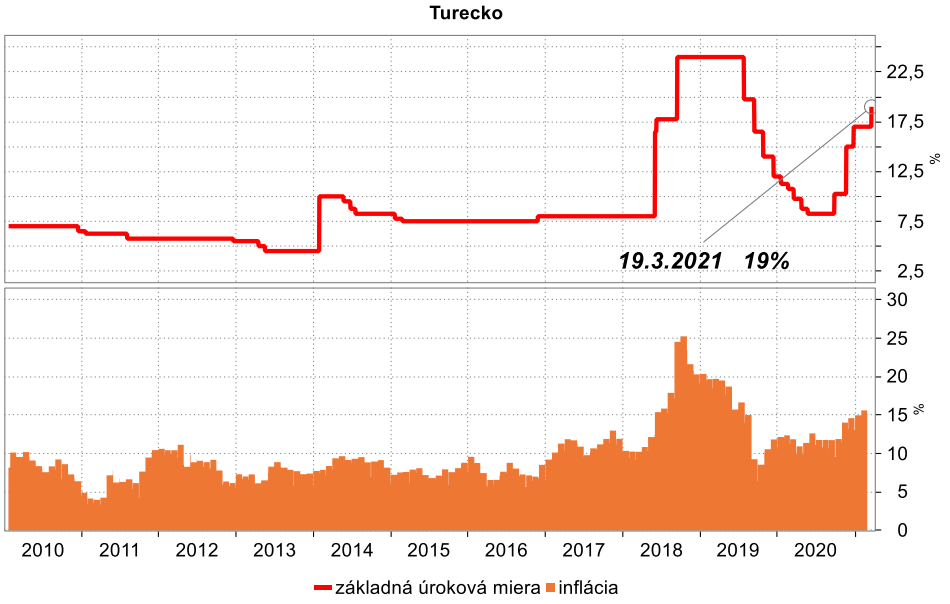
Obrovská strata českého maloobchodu

Nepriaznivá pandemická situácia si v Českej republike po dlhých mesiacoch boja vyžiadala úplné uzavretie mnohých prevádzok, obchodov, reštaurácii a mnoho iných subjektov trhu. Výsledky týchto krokov na seba nenechali dlho čakať a medziročne sa v januári 2021 prepadli celkovo maloobchodné tržby o 6,5%. Predstavuje to od šoku z marca a apríla 2020 najvyšší prepad. V decembri pritom ešte situácia v maloobchode nebola taká zlá a medziročne tržby poklesli „len“ o 0,8%. Na januárovom výsledku sa podpísal najmä pokles v tržbách pohonných hmôt o 10%, je to spôsobené zníženou mobilitou, a tak prirodzene aj menej spotrebovaného paliva. Poklesli taktiež tržby nepotravinárskych produktov o 8,4% a aj potravín o takmer 3%. Na druhej strane, ako aj v ostatných krajinách prekvitá aj v Česku internetový a zásielkový predaj, ktorí ľudia využívajú v čase pandémie viac ako v minulosti. V dôsledku toho, vzrástol 34,5%. Prísne reštrikcie pokračujú v Českej republike aj v mesiacoch február, marec, a tak sa zlepšenie tržieb v tejto oblasti do budúcna veľmi očakávať nedá. Pozitívnou správou môže byť už viac ako jeden milión podaných dávok vakcíny, čo môže dopomôcť uvoľneniu opatrení a zlepšeniu situácie na trhu. (pd)

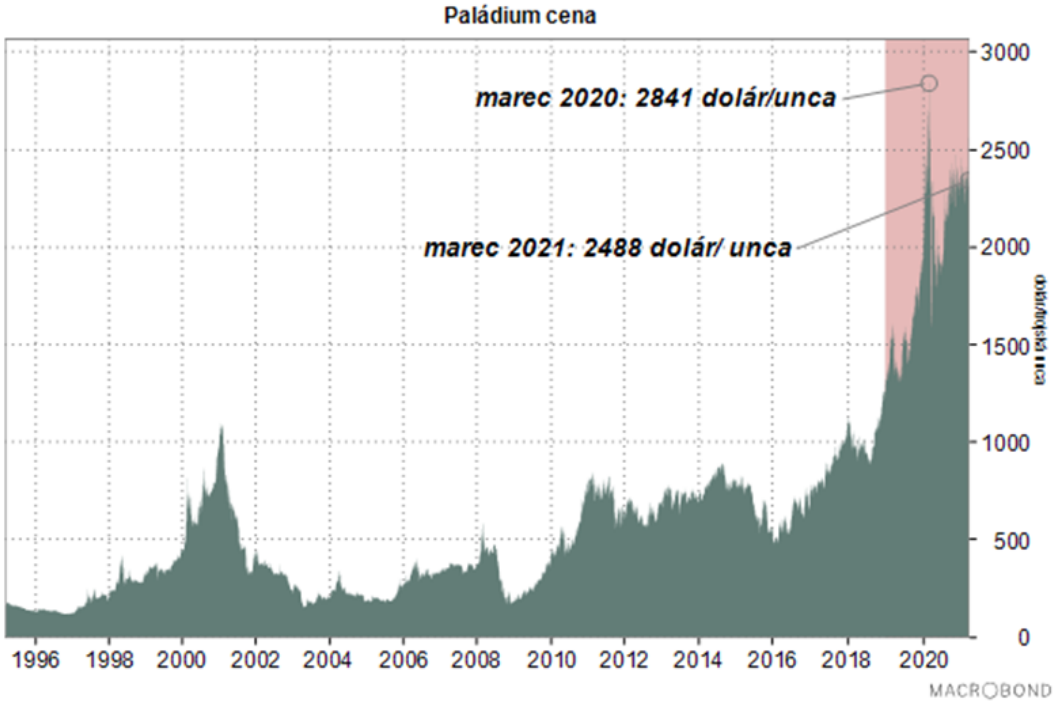
Turecko zvyšuje úrokovú sadzbu

Turecká centrálna banka sa rozhodla sprísniť svoju menovú politiku kvôli cenovej stabilite a riziku vysokej inflácie, ktorá začala prudšie rásť. Turci dlhodobo bojujú s dvojciferným zvyšovaním cien, ktoré je momentálne vo výške 15% (pričom ich cieľová hodnota je 5%). Základná úroková sadzba sa zvýšila zo 17,5% na 19%. Je to najvyššia úroveň od roku 2019 a zároveň dokazuje pozitívny vplyv nového guvernéra tureckej centrálnej banky, ktorý sa dokázal postaviť názoru znižovania sadzieb a lacných úverov premiéra Erdogana. Takéto navýšenie bolo pre trh a jeho očakávanie šokom, keďže sa očakávala sadzba o niečo nižšia. Tureckým problémom nie je len vysoká inflácia ale aj problém rokmi konštantné znehodnocovanie meny. Momentálne sa na devízovom trhu obchoduje turecká líra v hodnote 7,6 TRY/USD. Historické minimum zažili v novembri 2020 kedy mala hodnotu 8,5 líry za dolár. Keďže za jednu líru dostaneme menej dolárov, výrobky budú od Američanov pre Turecko drahšie a importná cena vyššia. Naopak turecký export bude pre obchod v dolároch lacnejší. Turci tak v medzinárodnom obchode strácajú dobrú pozíciu. Vyhlásením navýšenej úrokovej sadzby krajina spravila krok, ktorý ich mene môže pomôcť. (pd)

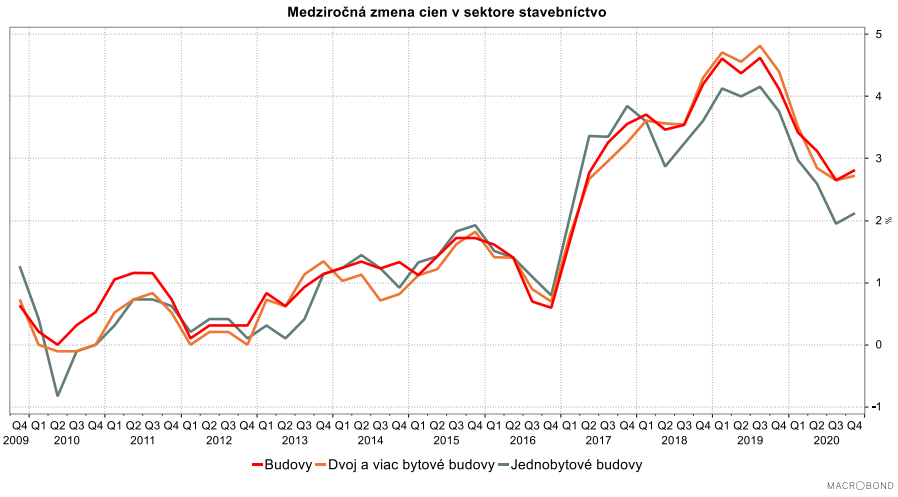
Úspech paládia

Paládium patrí medzi vzácne kovy, používa sa ako priemyselný kov napríklad v automobilkách (je súčasťou výfukových systémov), elektrotechnickom a šperkárskom odvetví. Špecifický je najmä svojimi veľmi obmedzenými zásobami, pričom jeho najväčším držiteľom je Rusko. Ročne sa vyťaží celkovo približne 6,5 milióna uncí tohto kovu. Ako je aj z grafu nižšie zrejmé, cenám paládia sa v posledných rokoch začalo výrazne dariť. Drahé kovy ťažia so súčasnej neistej situácie a oslabovania amerického dolára. V tomto roku pomohlo nárastu aj to, že sa najväčší ťažiari dohodli na obmedzení ťažby, ktorá má byť medziročne nižšia o 710 tisíc uncí. Ako som už vyššie spomínala, okrem pôsobenie dopytu a ponuky na cenu kovu je preň dôležitý aj dopyt v automobilovom priemysle. Istým spôsobom sa teda vývoj v tomto sektore priemyslu premietne ako predstihový ukazovateľ aj do ceny paládia. Momentálne sa teda ceny šplhajú pomaly k historickému maximu 2855 doláru za uncu a v marci 2021 je na úrovni takmer 2500 dolárov za uncu. (pd)

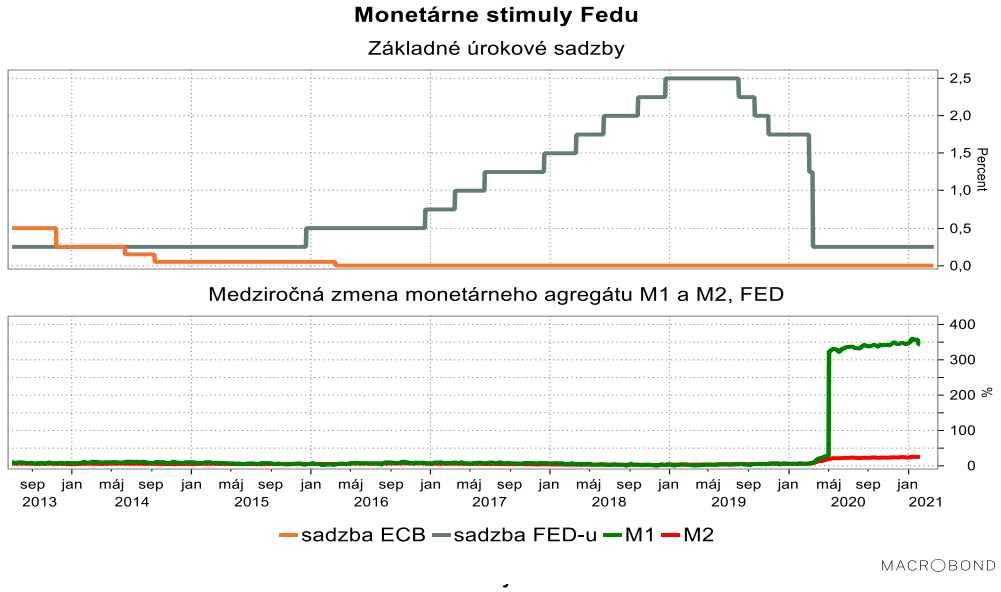

Môžeme očakávať rast cien materiálov v stavebníctve ?

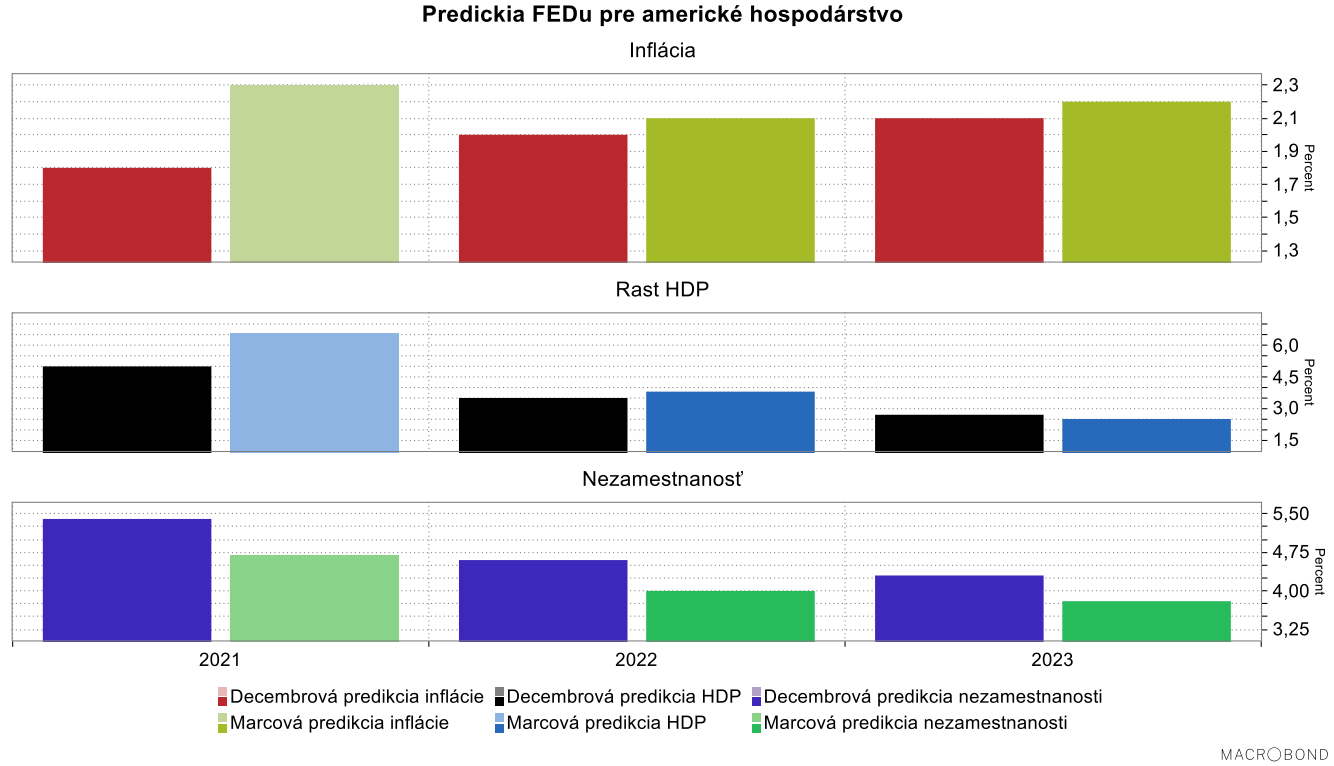
Za rok 2020 evidujeme rast cien materiálov v stavebníctve na úrovni 3,7%. Ide o mierne pomalší rast ako sme mohli vidieť počas roka 2019 (5%). Ceny najviac medziročne vzrástli v zložke: rúry z liatej ocele (48,5%), žiaruvzdorné výrobky (25,6%) a elektrická energia (9,5%). Na druhej strane ceny najviac počas roka 2020 poklesli v zložke: laná a káble (-16,5%), výťahy a eskalátory (-7,1%) a nafta (-5,8%). Viacero odvetví v sektore stavebníctvo upozorňuje na fakt, že v najbližších rokoch môžeme očakávať oveľa vyšší rast cien stavebných materiálov vďaka emisným kritériám. Na Slovensku na túto skutočnosť poukazuje cementársky sektor. Práve cement je druhým najpoužívanejším materiálom na svete, no produkuje až 8% celosvetových emisii (na Slovensku máme tri cementárne, ktoré produkujú 5,5% slovenských emisii). Cementárska asociácia uvádza, že ak by sme prinútili cementárske závody zaviesť uhlíkovú neutralitu pri využití súčasných technológii, tak cena cementu by sa zvýšila o 100%. To by malo vplyv aj na celkovú cenu novostavieb, keďže práve betón je hlavným materiálom pri ich výstavbe. Momentálne predstavitelia cementárni na Slovensku očakávajú, že vláda poskytne z plánu obnovy potrebnú finančnú pomoc aj pre toto odvetvie s cieľom znížiť celkové emisie. (mm)

FED zmenil svoju decembrovú predikciu

Zasadanie rady guvernérov amerických centrálnych bánk v stredu rozhodlo, že hlavné úrokové sadzby ponecháva nezmenené na úrovni 0-0,25%. Rovnako tak naďalej plánuje nakupovať dlhopisy štátnej pokladnice v objeme 80 mld. USD mesačne a tiež pokračuje v nákupe cenných papierov krytých hypotékami Podstatné ale je, že FED pre rok 2021 zmenil predikciu rastu HDP USA na 6,5% (predikcia z decembra 2020 4,2%) a nezamestnanosť by mala v roku 2021 dosiahnuť 4,5% (predikcia z decembra 2020 5%). Tento lepši výhľad pre americkú ekonomiku je spôsobený hlavne schválením stimulačného balíčka novej administratívy v objeme 1,9 bil. USD. FED ďalej zmenil predikciu vývoja inflácie v najbližších rokoch. Hranicu 2% má americká inflácia dosiahnuť v dlhodobom horizonte pre najbližšie 3 roky (v praxi to znamená, že v roku 2021 má byť inflácia na úrovni 2,4%, v roku 2022 2% a v roku 2023 2,1%). Táto nová predikcia teda ráta s tým, že inflácia by v roku 2021 mala dosiahnuť hodnoty nad 2%, čo sa v predošlej predikcii nepredpokladalo. V prípade ak by sa aj táto predikcia nenaplnila, a inflácia by rástla v ešte väčšom tempe, tak FED bude čoraz viac tlačený ku postupnému uťahovaniu menovej politiky. To by mohlo ukončiť pozitívny sentiment na trhoch, aký v posledných mesiacoch pozorujeme. (mm)

AKTUÁLNY VÝVOJ NA TRHOCH

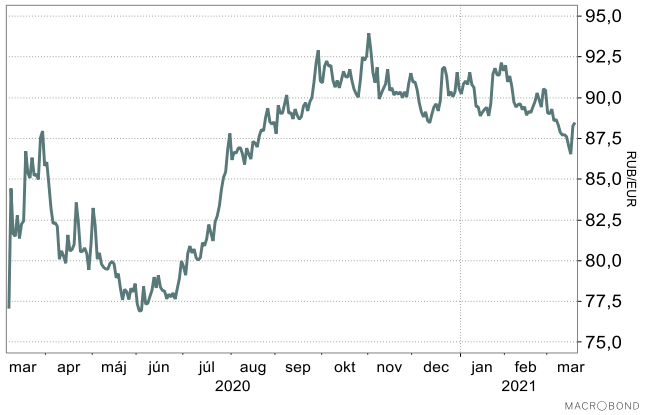
EUR/USD

EUR/CZK

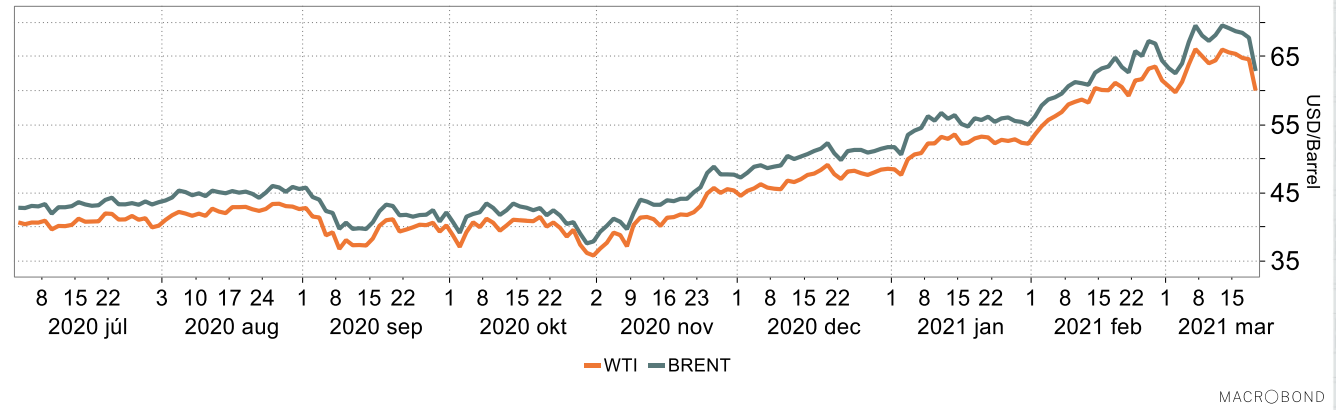
EUR/RUB

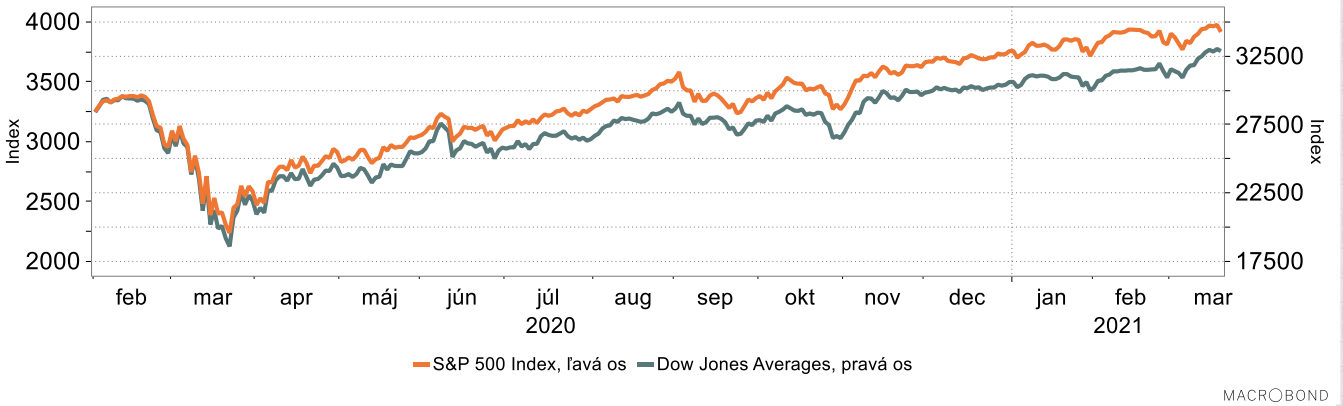
ZLATO

ROPA

INDEXY

SPRÁVY Z FINANČNÝCH TRHOV

→ Na slovenský trh vstupuje konkurenčný podnik pre About you s názvom Zalando. Expanzia na ďalšie trhy je súčasťou plánu, spoločnosť chce do roku 2025 ovládnuť viac ako 10 percent zo 450 miliardového európskeho trhu s módou, čo znamená hrubý objem takmer strojnásobiť na 30 miliárd eur

→ Ministerstvo hospodárstva navrhlo stimul vo výške 0,9 mil. EUR pre spoločnosť Vojas Technology (Rastislav Vojna), ktorá plánuje investovať 2,9 mil. EUR do nového závodu výroba plastových dielov pre automobilový priemysel v Medzilaborciach, ktoré vytvoria 30 pracovných miest.

→ Kreatívu značky Eurovea preberá MullenLowe GGK. Tender na fullservisovú reklamnú agentúru prebehol v úvode roka.

→ Najcennejšou spoločnosťou medzi súkromnými firmami zo Silicon Valley sa stala firma Stripe. Po poslednom kole investícií získala na burze hodnotu 95 miliárd dolárov. Rekordné ocenenie zaznamenal Stripe vďaka investičnému balíku vo výške 600 miliónov dolárov, pričom medzi hlavných investorov patria írska National Treasury Management Agency, ale aj Allianz, Axa, Fidelity, Baillie Gifford a Sequoia Capital.

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT , a môže byť reprodukovaný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Analytici:
Jozef Prozbík
prozbik@bencont.sk
Nebesník Martin
nebesnik@bencont.sk
Bruchánik Rudolf
bruchanik@bencont.sk

Junior analytici:
Vražda Ján
Ďurišková Petra
Majerčák Marco
Huňorová Júlia
Jakubovičová Viktória

Vajnorská 100/A
831 04 Bratislava
www.bencont.sk

BENCONT INVESTMENTS BENCONT GROUP BENCONT DEVELOPMENT